

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

shaja vsak četrtlet in velja s pravnino vred in v Mariboru a pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Saxbenseminarj). — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjižar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, napačni listi se ne sprejemajo. Za ostanila se plačuje od navedene vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

„Slovenski Gospodar“ prične z novim letom svoj XIX. tečaj. Dosedanji p. n. prijatelji, naročniki, društveniki „Tiskovnega društva“ so prošeni, da mu zvesti ostanejo še zanaprej ter naročbo svojo ob pravem času ponovijo in listu pridobijo novih naročnikov. List bode izhajal s prilogami in stane za celo leto 3 fl., za pol leta 1 fl. 60 kr., za četrt leta 80 kr.

Stare naročnike prosimo zaradi polajšanja našega dela dosedanje tiskano adreso na pošto nakaznico prilepiti, ali pa vsaj tisto številko nam naznani, katera se na vsakej adresi na desni strani tiskana nahaja.

Opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Trgovska in obrtska zbornica za spodnji Štajer.

Kmetje so zastran pravic mnogovrstno na slabšem mimo drugih državljanov. Tako imajo advokatje notarji, trgovci in obrtniki svoje lastne zbornice, kder sami o koristih in potrebah svojega stanu se pogovarjajo in sklepajo. Zlasti imenitne so zbornice trgovcev in obrtnikov. Vsaka nova postava, zaukaz, se jim v posvetovanje izroči, preden se sklene. Kderkoli zapazijo nevarnost svojim koristim ali ugledajo kaj ugodnega, takoj se zglasijo. Kdo pa pride v takšne zbornice? Vsak trgovec ali obrtnik, katerega njegovi tovarši izvolijo. Voliti sme vsak trgovec, fabrikant, obrtnik, ki plača primeren davek od svojega podjetja. Da je tako prav, temu pritrdi vsak razumnik. Zato pa je obžalovati, da še kmetje itd. pogršajo podobnih kmetjskih zbornic. Ščasom jih morajo dobiti.

Najvažnejša pravica trgovskih in obrtskih

zbornic pa je, da volijo poslancev v deželni in državni zbor. Tedaj se moramo tudi iz političnih vzrokov za nje zanimati. Pri nas volijo takšne zbornice 6 poslancev v deželni zbor štajerski!

Toda kdesi nahajajo se te zbornice sedaj? Samo v Gradcu in Leobnu, tedaj v srednjem in gornjem Štajerskem, na spodnjem Štajeru ni nobene. To je očividna krivica pa tudi velika škoda za spodnje-štajersko trgovino in obrt. Naši trgovci in obrtniki so vphani v zbornico graško, kder pa Gračani z nami delajo, kar hočejo. Izmej 40 zastopnikov mora jih 26 v Gradcu stanovati, ostalih 14 pride tedaj na ves drugi srednje- in spodnje-štajerski del. Gračani toraj komandirajo. Od totih 14 pa pridejo na spodnji Štajer samo 4. In to je veliko krivo, da z našo trgovino in obrtom zmiraj slabo kaže, zlasti kupčija z vinom in lesom trpi. Kajti Gračani tukaj vselej proti nam odločujejo. Ako želimo kako železnico, kako olajšavo, vse se poprej za Gradec, za srednji Štajer dobi, nego za nas, in še vse tako, kakor Gradcu ugaja.

Vsako sedaj uvidi, da tako ne sme ostati. Nam je treba za spodnji Štajer posebne trgovske in obrtske zbornice s sedežem v Mariboru. Ta bo zastopala naše koristi in ob enem se mora število 6 poslancev, katerih 3 voli sedaj Gradec, 3 pa Leoben, tako razdeliti, da voli zanaprej Leoben 2, Gradec 2 in Maribor 2.

Kdo pa ima tukaj odločilno besedo? Državni zbor. Brž ko ta sklene preinačenje štajerskih trgovskih in obrtskih zbornic, dobimo za spodnji Štajer, česar potrebujemo in kar nam gre. Ministri nam ne bodo nasproti. Kajti že l. 1868 je celo liberalno-nemški minister Plener gospode: dr. Radaja, Bindlechnerja, Paherja in Pfriemerja prijazno sprejel, ko so prišli na Dunaj prosit za zbornico v Mariboru, zlasti ko je dr. Radaj omenil, da graška zbornica za našo vinstvo nima ne glave ne srca. Dalje so obrtniki in trgovci naši sploh, nemški in slovenski, čedalje bolj nevoljni z graško zbornico;

vsi razumnejši izmed njih želijo za spodnji Štajer posebno trgovsko in obrtno zbornico v Mariboru.

Slovensko društvo torej gotovo ustreže občinam željam, ako 28. t. m. sklene dotično prošnjo na državni zbor. Desterniški.

Gospodarske stvari.

Najboljša plemena sadja štajerskega.

II. Srčika, nemški russischer Glasapfel, je veliko okroglasto jabelko, proti muhi malo rebrasto, s širokimi časnimi listki in kratkim debelim peceljnom. Koža je gladka, malo rudečkasta z zujavimi pikami in rijami. Meso je belo, prhko, malo sočno. Zori od decembra do junija ter jo trgovci čislajo.

Dielova maslenka, nemški Diels Butterbirne, je precej velika, izbočena, malo zvežnjena, gruska. Dolgi, sloki pecelj stoji v globoki jamici. Koža je rapava, svetlo žolta, pogosto z rijami obrovljena. Meso je belo, nježno, dišavnega sladornega okusa. Drevo ni zbirčno, trepežno in prav rado rodi. Slavni Liegel priporoča Dielovo maslenko vsaditi, kder je na vrtu kaj prostora praznega.

Siva jesenska maslenka, nemški graue Herbst-Butterbirne ali Isambert, je velika gruska, časih vampašta, časih pa jajčasta. Zelena barva je prevlečena z rujavimi rijami, zmes so debele sive pike. Meso je nježno, sočno in sladornega okusa. Zori meseca oktobra in novembra. Namizni sadež prve vrste.

Kolomova maslenka, nemški ColomasHerbst-Butterbirne, je gruska srednje velikosti, podolgasta, jajčasta, s ploščatim omuhjem, koža sprva svetlozelena, pozneje rumena z rujavimi rijami, meso belo, jako sočno in dišavno. Zori sred oktobra in se ohrani 3 tedne; namizni sadež prve vrste.

Na gornjem Štajerskem in sploh v hribovskih legah pridelujejo le še rž in oves, kar tudi na sadjarstvo upliva. Sadjarji zasajajo torej zvečinoma le takšne sadovne drevje, ki daje veliko mošta, tolkle. Nekatere kraje varujejo predstojajoče gore proti mrzlim vetrovom in v takšnih legah zorijo tudi boljša žlahtna plemena sadovna. Za takšne kraje priporočajo sledeča plemena, ki sploh rodijo za hladne, hribovske in planinske lege.

Šampanjski kosmač ali rejneta, nemški Marien-Apfel ali Glas Reinette. Jabelko je precej veliko, proti omuhju pločasto, zeleno-rumeno barve. Meso je belo, sočno in kiselatega okusa in se ohrani do binkošti. Mnogi ga zamenjajo z belim tafelnjom.

Nemški zlati pepinek, nemški deutscher Golpepping. Je majhno pločasto-okroglo jabelko, zlato-rumene barve z mnogimi pikami. Meso je

trdo in močno dišeče. Drevo obilno rodi. Sad treba pazno z drevesa zbirati. Zori od decembra da aprila.

Škarlatni kousinot, nemški Blutapfel. Sad ni vselej jednako velik. Podobe je okrogle proti muhi pomlajene. Kratki pecelj stoji v široki in globoki jamici. Muha je sivo zelena in volnata. Barva je zelenkasta pa prevlečena s temno rudečico. Meso je rumeno belo, okus sladko-vinsk. Pozno zimsko jabelko pripada gospodarskim sadežem prve vrste.

Postrvka, nemški Forellenbirn, je srednje debelosti ter podobo svojo premenjava, navadno vendar je lepa in podolgovata gruska. Pecelj je tenak, lesnat in tiči v sadeži. Koža je fina, sprva zelena, pozneje žolta, ob solnčnej strani rudeča.

V senci nabajajoči se sadež dobi gosto rudečih peg, v katerih so videti sive pike, kakor pri postrvi. Meso je belo ko sneg, jako sočno, izvrstnega sladko-vinskega okusa. Na pritlikovec nasajeno drevo kaj obilno rodi. Knjiga „Illustr. Handbuch“ hvali to grusko nad vse druge, katere so od inod bili k nam zasadili.

V planinskih legah izbirajo za sadovnjake le prisojne kraje in rebra pa plemena, ki rano zorijo, na primer:

Beli astrakan, nemški Jakobi-Apfel, Butterapfel, je pravilno vzraščeno jabelko srednje velikosti, uže avgusta zrelo. Koža je fina, gladka, svetlo-zelena, časih rudečkasta. Meso je prhko in sočno, sladko kiselatega okusa.

Nemška koza, Gaishirtten-Birne ali Stuttgarter Gaishirtle, je majhna gruska, sprva svetlo-zelena, pozneje nekoliko rumenkasta, z rujavimi rijami in pikami. Meso je jako sočno in sladko. Zori meseca avgusta.

Opomnja uredništva: Dostavimo, da je izmed inozemskih tržišč za nas Štajerce najvažnejše ono v Berlinu. In tam povprašujejo najbolje po sledečih jabelčnih plemenih: žlahtni boršič (Borstorfer), rumeni zimski štetin (Stettin), mašanceljni in vsa plemena kosmačev ali rejnet.

Sejmi. 22. decembra Laško, 24. dec. Gradec, 27. dec. Vitanje, 28. dec. Straden, 29. dec. Orešje pri Brežicah, 2. jan. 1885 Buče, Gradec, Radgona.

Dopisi.

Od Nove cerkve. Strassburški kapitel in Nova cerkev. II. Da bi se združenje ali inkorporacija Novocerkevse fare s Strassburškim kapitelom pospešila, pošljejo Strassburški kanoniki takoj po smrti že omenjenega župnika Konrada Gallenbergerja leta 1467 svojega prošta naravnost v Rim papeža Pavla II. prosit, da bi apostolsko pismo Pija II.